

gik for vidt, hvorfor man har taget til Orde derimod. De skrive i Anledning af den Adresse, som en Del Beboere i Allinge og Sandvig har indgivet til Regering og Rigsdag om, at tvungen borgerlig Vielse ikke maa blive indført, blandt andet følgende: „Da det let kan se ud, som om denne Adresse skal være Udtryk for et almindeligt Ønske blandt Befolkningen her, tillade undertegnede Borgere i samme Kommuner sig paa egne og Meningsfællers Vegne at henvende os til Dem og meddele Dem nogle Oplysninger angaaende denne Sag, samt bede Dem om, hvis der under Forhandlingerne i Rigsdagen skulde skænkes den indsendte Adresse nogen som helst Opmærksomhed, da, paa hvad Maade De selv skønner bedst, at supplere den med de af os her meddelte Oplysninger. Den 20. ds. afholdtes der paa Sognepræstens Foranledning et talrigt besøgt, offentligt Møde i Allinge, og paa dette Møde opfordrede Sognepræsten Forsamlingen til at vedtage en af ham forfattet Resolution, der udtalte sig mod Indførelsen af tvungent borgerligt Ægteskab. Men ved Afstemningen blev denne Resolution forkastet af Flertallet af Forsamlingen. Og Flertallet af Forsamlingen tilkendegav saaledes deres Sympati for Regeringens Forslag om Indførelse af almindelig borgerlig Vielse for alle.“ Dagen efter fortælles det dernæst, lod man en Mand gaa omkring med Adressen, og saa fik den 537 Underskrifter. Saaledes er den Adresse bleven til. Det hedder længere hen i den samme Skrivelse: „Ved dette før omtalte Møde udtalte nemlig Sognepræsten i sit Indledningsforedrag, at tvungent borgerligt Ægteskab vilde svække Ægteskabets Anseelse, gøre Skilsmisser lettere og mere almindelige, og efterhaanden vilde mange Mennesker slet ikke bryde sig om at indgaa lovligt Ægteskab, men leve sammen foruden. Saaledes vilde dette Lovforslag, hvis det blev vedtaget, bevirke en stigende Umoralitet.“ Det var Præstens Tale, det var den Tale, som Flertallet af de tilstedeværende ikke tillagde nogen Betydning. Det er altsaa paa det Grundlag, at disse Underskrifter ere erhvervede. Jeg læser dette op, fordi det er det eneste, der er kommet frem mod Adressebevægelsen; men de $\frac{2}{3}$ af det danske Folk, som ikke har udtalt sig — og for Resten er det mere end $\frac{2}{3}$ — har rimeligvis ikke haft samme Opfattelse som de 60—70,000, der have skrevet under. Og det var dog værd ogsaa at tage Hensyn til dem, saa den Ytring, der forekommer i mange af Adresserne og til Dels ogsaa

i Flertallets Betænkning, at der er en almindelig overvejende og udbredt Stemning imod dette Forslag, er ikke fuldt ud sand i mine Øjne. Jeg har beskæftiget mig noget med disse Adresser, fordi de have interesseret mig, hvad der i øvrigt har en særlig Grund. Thi den Gang man for noget over et halvt Hundrede Aar siden havde et lignende Forslag til Behandling her i Rigsdagen om Indgaaelse af borgerligt Ægteskab, blev der ogsaa indsendt Adresser derom, og jeg fik den Gang som 15 Aars Dreng den Bestilling af min Fader at gaa omkring og samle Underskrifter. Han var Medlem af Sogneforstanderskabet, som Sogneraadene den Gang hed. Saa kom Præsten med en Adresse og sagde til Sogneraadetsmedlemmerne: „Vil I bære den omkring og faa den underskrevet.“ Min Fader sagde saa til mig, at jeg skulde bære den omkring, og jeg fik et Blækhus og en Pen med. Jeg spurgte da: Men hør, Fader, hvad skal jeg nu sige til de Folk? Du skal sige: Rigsdagen er ved at lave en Lov til Afskaffelse af Kristendommen og det kristelige Ægteskab, og det ville vi ikke være med til. Jeg gik saa omkring med Adressen og fik Folks Underskrifter. For dem, der ikke kunde skrive, skrev jeg selv, selvfølgelig ikke uden at jeg havde deres Tilladelse i Forvejen. Hvor Manden ikke var til Stede, gav Konen mig Fuldmagt til at skrive under. Og jeg fik paa den Maade mange Underskrifter. Jeg blev den Gang grundig kureret for Tro paa Adresser. Det er ikke uden Grund, at jeg nu kun tillægger dem en forholdsvis ringe Betydning. Nu ville de Herrer fra den anden Side maaske sige: Ja, men nu ere Folk mere modne. Da der var Tale om Adressen i Fjor, ansaa man dem dog ikke for at være det. Det skal jeg imidlertid ikke nu komme ind paa. Der var andre Ting, jeg havde haft i Sinde at undersøge ret nøje, men det har jeg ikke haft Tid til. Det var for Eksempel hvor mange af disse Adresser der er skaffet til Veje af Præsterne selv, ved Præsternes Hjælp. Jeg har fundet Præster paa i det mindste 20 af dem, men jeg har paa Grund af Tiden ikke fuldent min Undersøgelse. Men man vil dog sikkert i Reglen kunne gaa ud fra, at de, der staa bag ved disse Adresser, ere Præster, det er dem, som have sat det hele i Værk, maaske paa en bedre Maade, end Præsten ovre i Allinge og Sandvig, maaske paa en lignende og maaske paa en værre Maade. Og dette skal altsaa være den vigtigste Grund til at forlade det af Regeringen